Testis Kanseri ve Kendi Kendine Testis Muayenesine Yönelik Sa?l?k ?nançlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Testis Kanseri ve Kendi Kendine Testis Muayenesine Yönelik Sa?l?k ?nançlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31575

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Testis Kanseri ve Kendi Kendine Testis Muayenesine Yönelik Sa?l?k ?nançlar? Ölçe?i, genç erkekler aras?nda testis kanseri riskine ve bu kanserin erken te?hisi için hayati önem ta??yan kendi kendine testis muayenesi (KKTM) davran???na ili?kin alg?lanan inançlar? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir ölçektir. Ölçek, bireylerin sa?l?k davran??lar?n? etkileyen ana psikolojik faktörleri inceleyen Sa?l?k ?nanç Modeli (S?M) çerçevesinde yap?land?r?lm??t?r. 2018 y?l?nda Avc? ve Alt?nel taraf?ndan geli?tirilen bu araç, KKTM uygulamas?na yönelik duyarl?l?k, ciddiyet, yarar, engeller, öz etkililik ve sa?l?k motivasyonu gibi temel bile?enleri ölçerek, e?itim ve halk sa?l??? müdahalelerinin planlanmas?na bilimsel zemin sunmay? amaçlamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Testis Kanseri, Kendi Kendine Testis Muayenesi, Sa?l?k ?nanç Modeli, Sa?l?k Davran???, Öz Etkililik, Duyarl?l?k, Psikometrik Geli?tirme

Yazarlar

?lknur AYDIN AVC?, B Alt?nel

Amaç

Ölçe?in temel amac?, erkek bireylerin testis kanseri riskine ve bu riski azaltmada veya erken te?histe kullan?lan kendi kendine testis muayenesi (KKTM) uygulamas?na yönelik sahip olduklar? inançlar? ve alg?lar?n? sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Bu inançlar, bireylerin koruyucu sa?l?k davran??lar?n? benimseme e?ilimlerini do?rudan etkilemektedir.

Bu geli?tirme çal??mas?, sa?l?k profesyonellerine, özellikle hem?irelik ve halk sa?l??? alan?nda çal??anlara, KKTM davran???n? te?vik eden veya engelleyen faktörleri belirlemede kullan?labilecek geçerli ve güvenilir bir araç sa?lamay? hedeflemi?tir. Elde edilen veriler, hedef kitleye yönelik ki?iselle?tirilmi? ve etkili e?itim programlar?n?n tasarlanmas?nda kritik rol oynamaktad?r.

Yap?

Ölçek, sa?l?k psikolojisinin en yayg?n kullan?lan teorik çerçevelerinden biri olan Sa?l?k ?nanç Modeli (S?M) temel al?narak olu?turulmu?tur. S?M'e göre, bir bireyin koruyucu bir sa?l?k davran???n? (bu durumda KKTM) gerçekle?tirme olas?l???, alg?lanan tehdit (duyarl?l?k ve ciddiyet) ve davran???n alg?lanan faydalar? ile engeller aras?ndaki dengeye ba?l?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, S?M'in temel bile?enlerini temsil eden alt? farkl? alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, bireyin kanser olma riskine kar?? alg?lad??? hassasiyetten, muayenenin faydalar?na ve muayeneyi yapabilme yetene?ine (öz etkililik) kadar geni? bir yelpazede sa?l?k inançlar?n? kapsamaktad?r. Toplamda 37 maddeden olu?an bu yap?, KKTM davran???n? çok boyutlu bir perspektiften ele almaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, orijinal geli?tirme makalesi olan Avc? ve Alt?nel (2018) çal??mas?nda detayl? olarak sunulmu?tur. Çal??ma ba?l???, arac?n geçerlik ve güvenirlik analizlerinin yap?ld???n? aç?kça belirtmektedir. Yap? geçerli?inin sa?lanmas? amac?yla genellikle faktör analizi teknikleri (Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) kullan?lm??t?r.

Geçerlik çal??malar?, maddelerin teorik yap?ya uygunlu?unu (yap? geçerli?i), maddelerin ölçmek istedikleri kavram? ne derece temsil etti?ini (kapsam geçerli?i) ve ilgili kriterlerle ili?kisini (ölçüt geçerli?i) incelemi?tir. Ölçe?in, KKTM uygulamas?na yönelik sa?l?k inançlar?n? ölçmek için uygun ve geçerli bir araç oldu?u bilimsel olarak kan?tlanm??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri de geli?tirme makalesinde sunulmu?tur. Güvenirlik, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder. Tipik olarak, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleri kullan?larak ölçülmü?tür.

Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçe?i olu?turan maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda uyumlu oldu?unu göstermektedir. Bu sa?lam psikometrik özellikler, ölçe?in farkl? popülasyonlarda ve farkl? zamanlarda tutarl? sonuçlar üretme yetene?ine sahip oldu?unu do?rulam??t?r.

Faktör Analizi

Ölçek, faktör analizleri sonucunda alt? temel alt boyuta ayr?lm??t?r. Bu alt boyutlar, Sa?l?k ?nanç Modeli'nin ana bile?enlerini yans?tmaktad?r ve toplamda 37 maddeden olu?maktad?r. Faktör yap?s? ve madde da??l?m? ?u ?ekildedir:

Duyarl?l?k Alt Boyutu: Bireyin testis kanserine yakalanma riskini alg?lamas? (5 madde).
Ciddiyet/Önemseme Alt Boyutu: Testis kanseri tan?s?n?n veya sonucunun ciddiyetini alg?lamas? (10 madde).
Yarar ve Sa?l?k Motivasyonu Alt Boyutu: KKTM yapman?n sa?layaca?? faydalar? alg?lamas? (6 madde).
Engeller Alt Boyutu: KKTM yapman?n önündeki zorluklar? ve maliyetleri alg?lamas? (9 madde).
Öz Etkililik Alt Boyutu: KKTM'yi ba?ar?yla gerçekle?tirme yetene?ine olan inanç (öz etkililik) (4

ARABPSYCHOLOGY.COM

madde).
Sa?l?k Motivasyonu Alt Boyutu: Genel sa?l?k bilinci ve sa?l??? koruma iste?i (3 madde).

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Development)

Format: Likert tipi ölçek

Language Available: Türkçe

Population Group: Erkek Bireyler

Age Group: Yeti?kin ve Genç Yeti?kin Erkekler (Orijinal çal??man?n örneklemine ba?l? olarak de?i?ebilir, genellikle risk grubundaki genç erkekler.)

Population Details: Ölçek, KKTM davran???n? benimseme potansiyeli olan erkek popülasyonlarda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Test Methodology: Ölçek, 1'den 5'e kadar puanlanan be?li Likert derecelendirme sistemi kullanmaktad?r. Cevap seçenekleri ?unlard?r:

Kesinlikle kat?l?yorum = 5
Kat?l?yorum = 4
Karars?z?m = 3
Kat?lm?yorum = 2
Kesinlikle kat?lm?yorum = 1

Anahtar Kelimeler

Sa?l?k ?nançlar?, Testis Kanseri, Koruyucu Sa?l?k Davran???, Psikometri, Likert Tipi Ölçek, Sa?l?k E?itimi, Kanser Taramas?

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: ilknursezera@hotmail.com

Correspondence Address: ?lkur AYDIN AVC? (Sorumlu Yazar)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2018 y?l?nda yay?mlanan akademik bir makale kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Kullan?m izinleri ve telif haklar?, sorumlu yazar ?lkur AYDIN AVC?'ye ve yay?nc? kuruma aittir. Ölçe?in akademik veya ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Ölçe?in orijinal geli?tirme makalesine ait detayl? bilgi ve tam metin makaleye a?a??daki linkten eri?ilebilir: ncbi.nlm.nih.gov. Ayr?ca, ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada mevcuttur: testis-kanseri-ve-kendi-kendine-testis-muayenesine-yonelik-saglik-inanclari-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Avci, I. A., & Altinel, B. (2018). The Validity and Reliability of Health Belief Scale for Testicular Cancer Self-Examination. *American journal of men's health, 12*(3), 531-538.

Testis Kanseri ve Kendi Kendine Testis Muayenesine Yönelik Sa?l?k ?nançlar? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek, Duyarl?l?k alt boyutu (5 madde), Ciddiyet/Önemseme alt boyutu (10 madde), Yarar ve Sa?l?k Motivasyonu alt boyutu (6 madde), Engeller alt boyutu (9 madde), Öz Etkililik alt boyutu (4 madde) ve Sa?l?k Motivasyonu alt boyutu (3 madde) olmak üzere toplam 37 maddeden olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM